

Важливим кроком на шляху до реформування освіти стало приєднання України до Болонської системи освіти в 2005 році. Основною метою стало створення єдиного простору вищої освіти в Європі.

23 вересня 2003 р. Кабінет Міністрів України затвердив Програму розвитку системи дистанційного навчання на 2004–2006 роки. Проте саме пандемія COVID-19 прискорила процес впровадження дистанційного навчання [7, с. 11]. Тому найактивнішого розвитку дистанційного навчання освіта в Україні зазнала саме в 2020 році. Активний розвиток її продовжується і дотепер.

Отже, на основі проведеного дослідження були визначені всі головні історичні передумови, які сприяли становленню вищої освіти України. Можна побачити, що університетська освіта в Україні пройшла дійсно довгий та непростий шлях. Протягом всього періоду навчальні заклади намагалися підвищити рівень своєї якості до європейського. Вже зараз ми маємо результати, проте ми не завершили цей процес та продовжуємо модернізуватися та розвиватися.

Список використаних джерел

1. Міщинська І.В. Особливості розвитку університетської освіти в Україні. Проблеми сучасної педагогічної освіти. Педагогіка і психологія. 2013. Вип. 9 (4). С. 41–47. Режим доступу: [file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Downloads/pspo_2013_39\(4\)_8.pdf](file:///C:/Users/%D0%90%D0%B4%D0%BC%D0%B8%D0%BD/Downloads/pspo_2013_39(4)_8.pdf)
2. Туркот Т.І. Зародження і розвиток вищої школи в Україні. Педагогіка вищої школи. Режим доступу: <http://wesudents.com.ua/glavy/50446-zarodjennea-rozvitok-vischoshkoli-v-ukran.html>.
3. Буніна Л.М. Вища педагогічна освіта в Україні. Вісник Луганського національного університету імені Тараса Шевченка. 2011. № 123. 5 с. Режим доступу : <http://visnyk.luguniv.edu.ua/index.php/vped/index>
4. Грицак Я.Й. Нарис історії України: формування модерної української нації XIX – XX ст. : Навч. посіб. Київ : Генеза, 1996. 360 с.
5. Кірдан О.Л. Реформування системи управління вищими навчальними закладами України в 1917-1920 роках : Управління в освіті : Збірник матеріалів 6 Міжнародної науково-практичної конференції 18-19 квітня 2013 р., Львів / відп. ред. Л.Д. Кизименко. Львів : Видавництво «Тріада Плюс» , 2013. С. 121–125. Кірдан О.Л. Реформування системи управління вищими навчальними закладами України в 1917-1920 роках : Управління в освіті : Збірник матеріалів 6 Міжнародної науково-практичної конференції 18-19 квітня 2013 р., Львів / відп. ред. Л.Д. Кизименко. Львів : Видавництво «Тріада Плюс» , 2013. С. 121–125.
6. Кухаренко В. М. Екстрене дистанційне навчання в Україні : монографія / за ред.: В. М. Кухаренка, В. В. Бондаренка. Харків : Міська друк., 2020. 409 с. Режим доступу: <http://dl.khpi.edu.ua/mod/resource/view.php?id=46362>.

Катерина БІЛА

ПОЗИТИВНІ ТА НЕГАТИВНІ РИСИ ВІТЧИЗНЯНОЇ ОСВИТИ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ РОЗВИТКУ

Сучасна вітчизняна освіта є одним з найголовніших чинників зростання якості людського капіталу, генератором нових ідей, запорукою динамічного розвитку економіки і суспільства в цілому. У 2016 році Міністерством освіти України було впроваджено «Концептуальні засади реформування середньої освіти», які, в свою чергу, повинні

значно покращити якість здобування освіти для учнів середніх класів. Варто додати, що з 1 січня 2020 року в Україні відбувається також й реформування вищої освіти: «оновлюються правила роботи з ректорами, змінюється підхід до розподілу бюджетних коштів та фінансування університетів загалом» [1]. Однак, не дивлячись на усі прийняті зміни, вітчизняна освіта й досі має багато суперечностей, котрі не дають можливості поставити український освітній процес на одному рівні з європейським.

Мета статті полягає у розгляданні недоліків та переваг української освіти.

1. Перша проблема, що, на мою думку, відноситься до найактуальніших – це корупція. Усі тридцять років своєї незалежності Україна, як пострадянська країна, намагається позбутися продажності та фальсифікації майже в усіх державних підприємствах. Однак, якщо у політичній сфері виникнення корупції є очевидним: давання хабара, фальсифікація голосів тощо. У той же час стає зовсім не зрозуміло звідки у добу безкоштовного навчання з'являється корупція? Класифікувати передумови появи нечесності в освіті можна за деякими факторами: «1) низьке фінансування навчальних закладів та як наслідок – маленька заробітна плата викладачів, обмежена кількість місць на бюджетну форму навчання. 2) розчарування з боку вчителів навчальним процесом, який з кожним роком ускладнюється, тобто вимоги до викладача зростають, але його матеріальні винагороди не збільшуються. 3) безвідповідальність учнів та студентів, які вважають, що вчитися та здобувати освіту не потрібно, а все можна вирішити фінансово» [2].

2. Ще одна проблема, яка посідає важливе місце у розвитку української освіти – це зниження якості навчання та невідповідність структури підготовки спеціалістів реальним потребам економіки. Насправді, це два окремих негативних фактори, проте, з першої проблеми поступово впливає інша. Проблема якості освіти виявляється у протиріччі між сучасними потребами виробництва, економіки і суспільства та системою освіти, що не завжди та не в усьому відповідає цим потребам. Відтак, якість освіти не дозволяє ставити та вирішувати ті цілі розвитку, які необхідні сучасному суспільству. У деяких сферах спостерігається зниження якості освіти відносно минулого.

3. Уважного ставлення дослідників особливо останнім часом вимагає питання повільної інтеграції в європейський і світовий простір. У 2005 році в українську систему вищої освіти почав впроваджуватися Болонський процес. Це був досить вагомий крок, який націлений на створення єдиної освітньої європейської системи. З іншого боку треба розуміти, що прийняття лише одного документу не гарантує того, що українська освіта вийде на європейський рівень. Як свідчать дані соціопитувань та безліч досліджень, українські університети (школи, коледжі тощо) іноді потребують базових ремонтів, заміни старого обладнання, збільшення кількості нових інформаційних технологій. Навчальні заклади не можуть розвиватися та досягати світового рівня у пострадянських умовах. До цієї ж проблеми варто віднести деморалізацію суспільства. Як правило, українські студенти ставлять собі за мету не процес, а результат. Наша молодь прагне швидше отримати диплом, а не здобувати знання. Велика різниця відчутна й в інтелектуальному розвитку. Дуже складно інколи вдається дістати потрібну актуальну літературу, за браком коштів часто викладачі вимушені пропускати лабораторні та практичні заняття через нестачу потрібних матеріалів.

Всупереч усім негативним рисам нашої системи освіти, у 2016 році за чотирма критеріями Україна ввійшла у топ-50 рейтингу держав за якістю вищої освіти. Далі розглянемо позитивні фактори української освіти.

1. Як уже вказувалося раніше, у країні через маленьку заробітну плату існує корупція, проте за даними соціопитувань студентів у 2019 році, більшості викладачів не все одно. Кожен з них переймається щодо засвоєння студентом (учнем) учбового матеріалу. Викладачі залишаються після занять та проводять додаткові консультації зовсім безкоштовно. З особистого досвіду можу сказати, що, не дивлячись

на загальноприйняті стандарти, Болонської системи: для отримання п'ятірки необхідно знати увесь матеріал на 100 %, викладачі розуміють студентів та більш лояльно ставляться до виставлення оцінок. Однак це не говорить про те, що викладач дозволяє не вивчати свій предмет та просто так ставить гарні оцінки.

2. З одного боку вище було написано про повільну європейську інтеграцію, з іншого ж хочеться додати про високий рівень розвитку програми навчання по обміну. Кожен рік багато студентів наших вузів мають змогу спробувати навчатися за кордоном. Це чудовий досвід покращення володіння іноземної мови, а в деяких випадках навіть успішне працевлаштування в іншій країні. Додамо, що безліч студентів мріють потрапити й до наших університетів за цією ж програмою, це також свідчить про високу якість української освіти.

3. Восени 2021 року Кабінет Міністрів України остаточно прийняв закон про самоосвіту. Визнання самоосвіти-це ще один наш крок до сучасності. Так вже робить Німеччина, Австрія і багато інших країн ЄС. «Ухвалення цього закону дає старт створенню мережі кваліфікаційних центрів, котрі і будуть присвоювати професійні кваліфікації без необхідності навчання в закладах освіти. В майбутньому роботодавцям не треба буде чекати поки захистяться усі дипломні роботи, пройде навчання» [3].

4. «Ми живемо в найкращий час з точки зору професійного росту: свободи людини та можливості досягти успіху у будь-якій сфері», зазначає Роман Божок, керуючий партнер інноваційної школи FSOT, про сучасне навчання [5]. Станом на сьогоднішній день ми з легкістю можемо обирати де, ким і як нам навчатися. Українська система освіти дає можливість кожному з нас вивчати саме те, що нам подобається, при цьому опановуються знання широкого кола предметів. За останні роки в учнів та студентів є перспектива навіть змінювати вчителя та викладача, якщо їх щось не влаштовує. Треба виокремити ще й те, що студенти університетів навіть мають змогу самостійно обирати собі предмети для подальшого вивчення.

Проаналізувавши певні переваги та недоліки української освіти дозволяють додати декілька порад про те, що можна та треба змінити.

- Є очевидним, що у найближчому майбутньому держустановам просто необхідно переглянути фінансування навчальних закладів. Я впевнена, що рішення цієї проблеми стане вирішальним у подоланні багатьох негативних факторів.

- Дослідження на основі опитувань студентів (учнів старших класів) дають підстави для деяких змін у навчальних програмах. Нерідко МОН впроваджує у навчальні програми забагато всього. З-поміж усієї інформації студентам та учням занадто складно виокремити для себе найнеобхіднішу. Ось тоді так і виходить: «Вивчаємо усе, але майже нічого не засвоюємо»

- Спонукати викладачів до професійного розвитку. У добу впровадження найновітніших інформаційних технологій, які безперечно пов'язані з сучасними навчальними програмами. Тому слід підіймати престиж вчительської професії і стимулювати професійний розвиток педагогів. Кар'єрні траєкторії викладачів вишів теж потрібно переглянути і запровадити широку систему заохочень у сфері оплати праці.

Підбиваючи підсумки, треба виділити, що на сучасному етапі українська освіта знаходиться на межі двох періодів: радянський та європейський, останній являє собою модернізованість та сучасність. В нас непогана система освіти, скоріш за все, вона просто не до кінця реформована та сформована. Демократичні перетворення в незалежній Україні поступово, але неухильно зумовлюють динамічний розвиток освіти й виховання, спрямованих на формування патріотів, громадян, гуманістів. Економічні та політичні труднощі сучасного державотворення позначились і на сфері освіти. Нового ідейного стимулу набули педагогічна наука й освітянська практика. Орієнтуючись на національні пріоритети й надбання, враховуючи світовий досвід, вони є вагомим підґрунтям для розвитку сучасної освіти в Україні.

Список використаних джерел

1. Закон МОН про реформування освіти від 2016 року, 2020 року. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://mon.gov.ua/ua>
2. Лазаренко С.Ж., Бабенко К.А. Корупція в системі вищої освіти: сутність, причини та наслідки. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://6aas.gov.ua/ua/proekty/articles/b/560-koruptsiya-v-sistemi-vishchoji-osviti-sutnist-prichini-ta-naslidki.html>
3. Баланюк Ю. Самоосвіта в Україні і її визнання державою [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.pravda.com.ua/columns/2021/11/23/7314963/>
4. Структура НУШ від МОН [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/nova-ukrainska-shkola-compressed.pdf>
5. Божок Р. Переваги та недоліки сучасної освіти. [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://4mama.ua/kids/education/14473-perevagi-i-nedoliki-suchasnoi-osviti-dumka-eksperta>

Яна ВИЛУПКО

ОСОБЛИВОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ В УКРАЇНІ НА СУЧАСНОМУ ЕТАПІ

Зараз вища освіта в Україні зазнала суттєвих змін. Забезпечення якісної вищої освіти в наш час є серйозною проблемою. Головним завданням якої є досягнення успішної соціалізації людини. Сучасна освіта в нашій державі передбачає, проте, що нове покоління буде здатне досягати гармонії в соціальній, економічній та екологічних сферах, виступаючи, як охоронець та розповсюдjuвач загальнолюдських цінностей.

Наша держава потребує освідчених, творчих людей, комунікабельних, ініціативних, конкурентноспроможних, які вмiють орієнтуватися у постійно мінливих умовах життя. Освіта є одним із важливих національних інтересів та виступає центральним компонентом, який поєднує всі важливі інтереси держави. Освіта виступає одночасно як засіб безпеки держави і створює, зміцнює фундамент майбутнього благополуччя нації. Система освіти повинна забезпечувати перспективні кадрові потреби держави, гарантуючи її інтелектуальну незалежність у всіх сферах і в суспільному житті [3, с. 81].

На сучасному етапі у системі вищої освіти в Україні, професійної, зокрема, існують особливості, що стоять на перешкоді мобільності студентів, кваліфікованих кадрів, викладачів. Найголовніше-це нестача матеріально-фінансового забезпечення, відсутність механізмів академічного обміну, а також дуже слабка підготовка іноземних мов. Державне фінансування є незадовільним і не відповідає вимогам і нормам законів «Про вищу освіту» .В основі системи оцінки якості освіти повинен бути покладений принцип системи якості, а не нормативний підхід, який виражається у комплексній оцінній оцінці якості навчання. Адже якість освіти як властивість освітнього процесу визначає ефективність управління освітою, що має у собі ефективність обраної стратегії розвитку наукової діяльності, навчання. Упровадження кадрової політики у закладі вищої освіти позитивно вплине на стимулювання щодо підвищення ефективності виростання фонду оплати праці, підвищення ефективності професійної діяльності кадрів, підвищення престижу закладу в якості роботодавця ,на розвитку освіти України на сучасному етапі.

Мета дослідження- охарактеризувати вищу освіту в Україні на сучасному етапі. В нашій державі вища освіта має багато проблем і негараздів, тому вивчення проблем освіти є одним з першочергових завдань.